

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Atvērtie dati

Toms Ceļmillers
Publisko pakalpojumu departamenta
Projektu vadības nodaļas sistēmanalītiķis
toms.celmillers@varam.gov.lv

Valmiera, 8.12.2016.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Atvērts nozīmē to, ka jebkurš un ar jebkādu lietošanas pamatojumu var brīvi piekļūt vispārpieejamai informācijai, to lietot, mainīt un ar to dalīties.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Atvērtie dati

Brīvi pieejama bezmaksas informācija bez
atkalizmantošanas ierobežojumiem, kuru var
redigēt un automatizēti apstrādāt ar brīvi
pieejamām lietojumprogrammām

(Informācijas atklātības likums)

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Metadati

Strukturēta informācija, kas raksturo konkrētu informācijas kopumu.

(Informācijas atklātības likums)

Atvērto datu efektīvas izmantošanas pamatā ir strukturizēti un standartizēti metadati.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Atvērtie dati var būt:

- statistika
- dati par dabas objektiem
- notikumi
- meteoroloģiska informācija
- kultūras mantojuma objektu saraksts
- pētījumi
- valsts un pašvaldības īpašumā esošie objekti
- informācija par personām (tikai anonimizētā veidā vai speciālajos normatīvajos aktos pamatota publicēšana)
- sabiedrības veselības informācija
- transporta informācija
- u.c. informācija

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Meteoroloģiskā informācija (Norvēģija)

TASTY RUTKS SKATS MĀJA DĀRŽS ČĀLIS VIŅA TŪRISMAGIDS **DELFI** MANS DRAUGS TECHLIFE ZAVE TOBOOK TCHK WOMAN TURGID

laika apstākļi

Laika ziņas Raksti

Laika prognoze no yr.no, ko sagatavo Norvēģijas Meteoroloģijas institūts un Norvēģijas sabiedriskais medijs

YR.NO GeoNames

LSM.LV Latvijas Sabiedriskie medijs RĪGĀ -7°C, DA vējš 4m/s Latvija

ZIŅAS
SPORTS
ĀRPUS ĒTERA
KULTŪRA
DŽĪVE & STILS
LAIKA ZIŅAS
AUDIO
VIDEO
FOTO

Laika prognoze

Izvēlies pilsētu:

Cēsis

TREŠDIENA
20. janvāris

-6 °C
Neliens sniegs
ZA vējš, 2m/s

Saullekts: 08:49
Saulriets: 16:13
Mitrums: 91%
Spiediens: 1009.8 mmHg

00:00-06:00	06:00-12:00	12:00-18:00	18:00-00:00
-9 °C	-7 °C	-6 °C	-9 °C
1.6 m/s	4.5 m/s	3 m/s	2.3 m/s

Weather forecast from yr.no

CETURTDIENA 21. janvāris	PIEKTDIENA 22. janvāris	SESTDIENA 23. janvāris	SVĒTDIENA 24. janvāris
-14 °C -11 °C 1.5 m/s	-14 °C -14 °C 1.1 m/s	-7 °C -12 °C 1.7 m/s	-7 °C -10 °C 3.9 m/s

<http://om.yr.no/verdata/free-weather-data/>

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Skolu ēdienkartes (Zviedrija)

september 2015						Dag	Vecka	Månad	År
v36	mån 31	tis 1	ons 2	tors 3	fre 4				
heldag	Falufrestelse	Gulaschsoppa mju...	Fiskfilé i gräddsky...	Currydoftande kött...	Pannbiff sås potatis				
10:00									
11:00									

augusti 2015					Dag	Vecka	Månad
v35	mån 24	tis 25	ons 26	tors 27			
heldag	Helstekst falukorv m...	Chili con carne ris	Frasbakad fisk örts...	Lasagne Vegetariana			
10:00							
11:00							

Lasagne Vegetariana
torsdag 27 aug 2015 Heldag

Kalender • Brukets skola

Anteckningar

Lunch 1: Lasagne Vegetariana
Lunch 2: Broccoli o morotsbiff kall
dillsås ris
Lunch -Fläsk: Lasagne Vegetariana

<http://orebrokommun.github.io/Open-Meal-Information/>

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

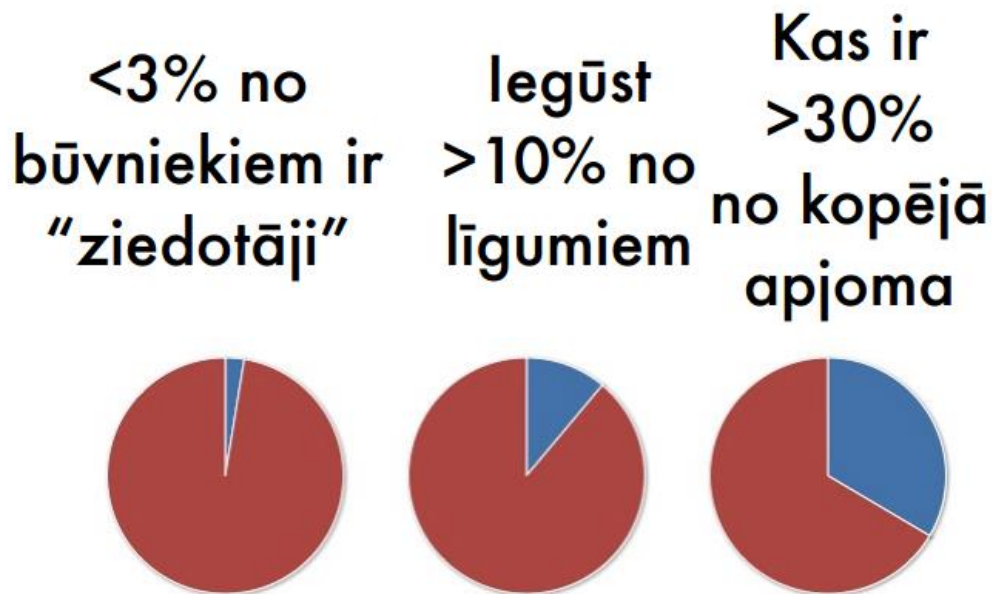
Datu atvēršanas piemēri Latvijā

- Uzņēmumu reģistrs
<http://dati.ur.gov.lv>
- Iepirkumu uzraudzības birojs
<http://open.iub.gov.lv/>
- Rīgas atvērto datu katalogs
<https://opendata.riga.lv/>
- Reģionālās attīstības indikatoru modelis
<http://raim.gov.lv/> (sadaļa Select Data, Brīva pieeja datiem)
- Pašvaldību datu izguves serviss portālā epakalpojumi.lv
<https://www.epakalpojumi.lv/odata>
- Dabas datu pārvaldības sistēma OZOLS
<http://ozols.daba.gov.lv/pub/> (iespēja "GIS datu eksports")
- Statistikas datubāzes
<http://www.csb.gov.lv/dati/statistikas-datubazes-28270.html>
(iespēja eksportēt datus dažādos formātos)
- Valsts budžets
http://www.fm.gov.lv/lv/sadalas/valsts_budzets/2015_gada_budzets/
- Vēlēšanu rezultāti
http://sv2014.cvk.lv/index_rez.html (saite uz XML)

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Re:Baltica pētījums par partiju ziedotāju saistību ar būvniecības uzņēmumiem

Izmantoti dati no: KNAB, IUB, UR

http://www.rebaltica.lv/lv/petijumi/buvnieki_partijas_iepirkumi/ziedojuumu_un_iepirkumu_datu_bazes

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Ieguvumi no atvērtajiem datiem

Informācijas atklātība

žurnālisti
studenti
aktīvisti

Kopiena:

Facebook «Datu skola»

Open Data Latvia vēstkopa

Jauni produkti un pakalpojumi

uzņēmēji

70 000 000 €

potenciālais Latvijas atvērto datu
tirgus izmērs (*direct market size*)

Efektīvāka valsts pārvalde

iestādes

2 000 000 €

potenciālais līdzekļu ietaupījums

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Datu atvēršanas pamatojums

100. Ikvienam ir tiesības uz vārda brīvību, kas ietver tiesības brīvi **iegūt, paturēt un izplatīt informāciju**, paust savus uzskatus. Cenzūra ir aizliegta.

(Latvijas Republikas Satversme)

10. (2¹) Vispārpieejamai informācijai, ko ievieto internetā, iestāde pēc savas iniciatīvas, ja tas ir lietderīgi, nodrošina piekļuvi **atvērto datu** veidā kopā ar informācijas **metadatiem**.

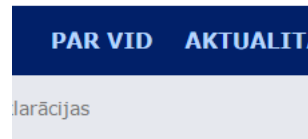
(Informācijas atklātības likums)

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Kādus datus atvērt?

Katrs sestais ekonomisko
noziegumu apkarotājs deklarē
lielus skaidras naudas
uzkrājumus

Policistu deklarācijas atklāj aizdomīgus darījumus, dāsnu tuvinieku atbalstu un prāvu mantojumu

Valsts amatpe

Vārds (vārdi)

Uzvārds

[Atlasīt](#) [Palīdzība](#)

VID Publiskojamā datu bāzē valsts aktuālajai informācijai.

Vēršam uzmanību, ka sākot ar 2014. gada 30. janvāri, VID Publiskojamā datu bāzē.

Atbilstoši 2014. gada 30. janvāra likuma 24. panta pirmās daļas 13. punkta

Ilustrācija — Krišs Salmanis

→ *Indra Sprance* 31. marts 2016 07:00

IZDRUKĀT NOSŪTĪT

es esošajai

ota VID

noteiktajam
tpersonas
likuma

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Kādus datus atvērt?

Rīga
Tramvaji
Trolejbusi
Autobusi
Minibusi
Nakts autobusi

Centrālīrtgus - I

Centrālīrtgus

Grēcinieku iela

Nacionālā bibliotēka

Slakac iela

Galerija Valleta

(uz Brīvības ielu)

s tilts, [Uzvaras bulvāris](#),
[Kurzemes prospekts](#),

un brīvdienas

★★★★★ 10,874

ishlist Install

NO 24.11.2014.

<u>kursē darba dienās</u>	<u>kursē sestdienās</u>	
06 41 ^{3#}	06 41 ^{3#}	
08 21 ³ 35 ⁵	08 21 ³ 30 ⁵	
09 46 ³ 55 ⁵	09 01 ⁹ 46 ³ 55 ⁵ es	
11 05 ⁵ 26 ³	10 51 ⁹	
12 55 ⁵	11 05 ⁵ 26 ³	
16 10 ^{5#}	12 55 ⁵	
17 16 ^{3v}	13 29 ³	
	14 55 ⁵	
	16 10 ^{5#}	

PASKAIDROJUMI:

- 3# - uz Valmiermuižu 1 c. SCO
- 3 - uz Brīvības ielu
- 3v - uz Valmiermuižu 1 c. Brīvības ielu un b/d "Burtiņš"
- 5 - uz Valmiermuižu 1 c. Brīvības ielu
- 5# - uz Valmiermuižu 1 c. Brīvības ielu, SCO
- 9 - uz Depo

Sarkana krāsā apzīmēts laiks nozīmē saīsinātu maršrutu, *Zilā* - mainīts maršruts.
Tuvinot "peli" iekrāsotam atiešanas laikam, var uzziņāt kustības virzienu. Nospiežot taustiņu parādās šī virziena pilns maršruts.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Datu publicēšanas pamatprincipi

Datiem jābūt:

- ✓ atrodamiem – pievienoti metadati
- ✓ lietojamiem – atbilstoši (atvērtiem) standartiem
- ✓ saprotamiem – aprakstīta datu nozīme un struktūra

Tomēr, sākot datu atvēršanas procesu:

- Sākotnēji publicē datus iestādē lietotajā formātā, kas nerada papildu slogu
- Turpina darbu, lai datus varētu publicēt labākajai praksei atbilstošos formātos

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Licences

Lai atvērtie dati būtu lietojami tiem ir jāpievieno (atvērta) licence

<https://theodi.org/guides/what-open-data>

Rank	Dataset	Breakdown	Location (URL)	Format	Info	Prev. (2014)	Score
8	Government Spending		n/a	n/a		#15 10%	10%
10	Company Register		http://dati.ur.gov.lv/register...	CSV ...		#11 70%	70%
12	Land Ownership		http://www.kadastrs.lv	vector ...		n/a	45%
19	Pollutant Emissions		http://www.csb.gov.lv/en/stati...	CSV, ...		#13 70%	60%
20	Election Results		http://www.cvk.lv/pub/public/	XML		#36 60%	70%
20	Water Quality		https://www.meteo.lv/lapas/vid...	n/a		n/a	35%
25	Government Budget		http://www.fm.gov.lv/lv/sadala...	XLS		#22 70%	70%
28	Weather forecast		http://www.meteo.lv/laiiks/?nid...	n/a	n/a	n/a	45%
33	National Statistics		http://www.csb.gov.lv/en/dati/...	CSV, ...		#23 70%	70%
36	Procurement tenders		http://www.iub.gov.lv/lv/iubse...	n/a		n/a	45%
39	Legislation		http://likumi.lv	n/a		#33 45%	45%
45	National Map		http://kartes.lgia.gov.lv/kart...	DGN, ...		#48 35%	35%
61	Location datasets		n/a	n/a		#40 10%	0%

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Sabiedrības iesaiste

Ieguvumi:

- Caurskatāmības veicināšana, pētniecība, personu iesaistīšanās un līdzdalība
- Datu kvalitātes uzlabošana

Kā iesaistīt sabiedrību?

- *Hakaton* un tiešsaistes konkursi
- Jautājam sabiedrībai: Kādi dati interesē?
- Skolu un augstskolu potenciāla izmantošana
- Ātra reakcija uz jautājumiem un ieteikumiem
- Aktivitātes sociālajos tīklos #atvērtiedati

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

VARAM aktivitātes

Izveidot vienotu **atvērto datu portālu** ar metadatiem par visām Latvijas atvērto datu kopām (1.07.2017.)

Informācija par atvērtajiem datiem, standarti un vadlīnijas VARAM tīmekļa vietnē (www.varam.gov.lv) sadaļā E-pārvalde > Atvērtie dati

<http://ieej.lv/ad>

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Paldies!

Toms Ceļmillers
Publisko pakalpojumu departamenta
Projektu vadības nodaļas sistēmanalītiķis
toms.celmillers@varam.gov.lv

Valmiera, 8.12.2016.